

Den heer
J. H.
Hammond.
—
23 Juni, 1895.

oorloof mij te zeggen dat ik hier gekomen ben om aan den wensch van het Comité te voldoen, maar ik protesteer sterk ertegen informatie te geven; niet dat ik belangrijke informatie te verbergen heb, maar omdat ik in de eerste plaats een plechtige overeenkomst gesloten heb met het Transvaalsche Gouvernement dat ik geen deel zou nemen in politieke zaken, direct noch indirect, in het land noch er buiten, die betrekking hebben op de Transvaalsche Republiek, en ik ben er zeker van dat het mij onmogelijk zal zijn getuigenis af te leggen, billijk tegenover mijzelf en anderen met wie ik verbonden was op wie mijn getuigenis zou betrekking hebben zonder een belangrijke discussie van Transvaalsche politieke zaken die ten gevolge hebben zou dat ik mijn woord aan het Transvaalsche Gouvernement gegeven zou breken en voor altijd verbannen zou zijn. Op dezen grond protesteer ik sterk tegen uwen eisch dat ik getuigenis moet afleggen en verder op grond dat ik een Amerikaansch burger ben, van ééne Republiek naar de andere reizende, en hier slechts eenige uren ben, en ik protesteer ertegen gedwongen te zijn getuigenis af te leggen. Ik verzoek het Comité dit protest te willen overwegen en mij het resultaat mee te deelen.

(De heer Hammond verliet daarop de kamer en na zijn terugkeer werd hem het besluit van het Comité, zooals aangeteekend in de notulen, meegedeeld.)

2645. *De heer Schreiner.*] Een brief werd door u en door vier andere heeren ondertekend [No. 61 in het Groenboek No. 2] namelijk: de heeren Lionel Phillips, Farrar, Charles Leonard, en Kol. Rhodes, geadresseerd aan Dr. Jameson. Wanneer werd die brief door u ondertekend? —Ik geloof in November, 1895.

2646. Door u?—Ja.

2647. Toen gij dat deedt was hij reeds door anderen ondertekend?—Door Charles Leonard, en ik ben niet zeker ervan of de heer Phillips ondertekend had of niet; Farrar had niet ondertekend, maar Kol. Rhodes wèl.

2648. Wie heeft hem u ter onderteekening voorgelegd? —Dr. Jameson en de heer Charles Leonard.

2649. Waar?—In Johannesburg.

2650. Ik moet u zeggen dat een telegram, dat gij misschien nooit gezien hebt, het Comité voorgelegd is. Het is een van Jameson aan Harris, gedateerd 29 December, en ik vraag u niet of gij het gezien hebt of niet. Het luidt: "Zal heden avond naar Transvaal vertrekken. Mijne redenen zijn dat finale schikking met schrijvers van brief was dat zonder verder met hen te raadplegen in geval ik hoorde dat later achterdocht opgewekt is omtrent hunne voornemens onder Transvaalsche autoriteiten, ik dadelijk mijne troepen moest brengen om levensverlies te voorkomen, zooals de brief zegt." Mijne vraag is, of een dergelijke finale schikking gemaakt was?—Volstrekt niet. Het werd geheel in mijne handen gelaten.

Den heer
J. H.
Hammon.
—
23 Juni, 1896.

2651. Ik vind in verband hiermee dat gij op 27 Dec. een telegram gezonden hebt aan Dr. Jameson, Pitsani: "Telegram pas ontvangen. Deskundigen rapporteeren bepaald ongunstig. Ik veroordeel ten eenen male verdere ontwikkeling voor het tegenwoordige." [No. 67 Groenboek No. 2]. Had dat telegram, gelijk het schijnt te hebben, betrekking op den inhoud van dien brief?—Geheel en al.

2652. De ontwikkeling genoemd en de deskundigen genoemd, staan allen in verband deze beweging?—Ja, ik zal precies uitleggen wat het beteekent. Dat telegram was het strikste protest dat ik maken kon tegen zijne komst en en dat geloof ik bewijst dat zijne komst geheel aan ons gelaten was.

2653. *De heer Innes.*] Toen gij dat telegram zondt, hadt gij reden te denken dat zonder u kennis te geven, Jameson van plan was de Transvaal in te trekken?—Volstrekt niet.

2654. *De heer Schreiner.*] Gij zelf hadt geen zoodanig idee?—Integendeel, wij hadden twee boden afgezonden om hem te zeggen onder geene omstandigheden in te trekken.

2655. *De heer Innes.*] Hebt gij dat telegram en dien bode niet gezonden omdat er achterdocht opgewekt was?—Ja.

2656. Gij hebt mijn vorige vraag van denzelfden inhoud, verkeerd begrepen?—Onze achterdocht werd opgewekt door een telegram dat hij aan zijn broeder zond.

2657. *De heer Schreiner.*] Het telegram waarvan gij nu uw telegram zegt dat het ontvangen was, was een waar-

- De heer
J. H.
Hammond.
—
23 Juni, 1896.
- van gij wist dat het in Johannesburg ontvangen was en dat uw achterdocht opwekte, geadresseerd aan den broeder van Dr. Jameson?—Ja.
2668. Toen hebt gij aan hem getelegrafeerd?—Ja.
2659. En gij zondt een bode?—Ja.
2660. Uw doel was bepaald om Dr. Jameson te stoppen?—Ja.
2661. Kent gij Kapt. Maurice Heaney?—Ja, hij was een der boden.
2662. Hij was daar?—Ja.
2663. Hij ging, gelijk wij zeer goed weten, per specialen trein?—Ja, van Kimberley.
2664. Hebt gij persoonlijk hem een boodschap gegeven die hij moest overbrengen?—Ja. Ik heb hem een boodschap in de sterkste bewoordingen gegeven dat hij aan Dr. Jameson moest zeggen onder geene omstandigheden intrekken. Dat was mijn boodschap.
2665. Het was een mondelingsche boodschap?—Ja.
2666. Wij zien in een cijfer telegram hier "Sautrog" genoemd?—Ik herinner mij dat niet.
2667. Weet gij de beteekenis van het woord. Het is een cijfernaam van iemand die genoemd werd?—Neen. Is het het telegram dat ik gezonden heb?
2668. Neen, het is van Beit aan Phillips. Hij zegt erin voorzoover het ontoijferd is: "Hammond telegrafeert dat vlotteering van compagnie mijn aankomst moet afwachten, kan thans niet komen wegens gezondheid, telegrafeer waar de hinderpaal is. Sautrog zeer ongeduldig. Wij kunnen niet naturzug our schallhorn ondersteuners dringen op onmiddellijke vlotteering aan." (No. 60 in Groenboek No. 2)?—Neen, dat cijfer is geheel verschillend.
2669. Kunt gij zeggen wie "Transfeld" is, in een ander telegram?—Neen, ik herinner het mij niet. Ik weet zelfs niet wat Jamesons cijfernaam was.
2670. Wie werd bedoeld met "voorzitter"?—Ik sprak van "voorzitter" in een mijner telegrammen en daar bedoelde ik den heer Beit. Ik geloof dat er een telegram van mij was bij den heer Beit erop aandringende naar Johannesburg te komen.
2671. Telegram No. 64 in dit Groenboek zegt: "Zeg

aan C. J. Rhodes dat men zegt dat voorzitter niet vertrekken zal tenzij een brief hem speciaal uitnodigt" ?—
Nee, ik weet het niet.

De heer
J. H.
Hammond.

23 Juni, 1896.

2672. Het telegram is van Kol. Rhodes aan Charter, 21 December en gaat aldus voort: "Bepaalde verzekering door ons allen gegeven dat op dag van vlottering gij en hij zullen vertrekken" ?—Daarvan weet ik niet, ik heb dat telegram niet gezonden en ik ben er niet mede bekend.

2673. Het gaat voort: "Men kwam overeen dat documenten bij J. A. Stevens gelaten genoegzaam waren." ?—Nee ik weet volstrekt niet wat dat is. Ik kan het in druk gezien hebben, maar ik heb nooit acht erop gegeven.

2674. Wat werd van dien brief toen gij hem ondertekend hadt?—Ik overhandigde hem aan Jameson.

2675. Keerde hij naar de Kaapstad terug?—Ik herinner mij niet of hij daarna ging.

2676. Het telegram gaat voort: "en dat gij verantwoordelijk zijt voor het vertrek van voorzitter" ?—Nee, daarvan weet ik niets.

2677. Kunt gij niet zeggen of voorzitter daar Jameson beteekent?—Nee want Phillips had een geheel ander cijfer. Ik had volstrekt geen cijfer, ik noemde Beit in een van mijne telegrammen.

2678. In telegram No. 8 in dit Groenboek, zie ik een telegram van Hammond, Johannesburg, aan Kol. F. Rhodes, Mafeking, gedateerd 1 October 1895. "Ik vertrek Donderdag met White om mijnen te inspekteren voor zijn syndikaat eigendommen nabij Rustenburg. Wij gaan door Mafeking" ?—Ja, ik gaf de reis op, het was een reis voor zaken. Lichtenburg was bedoeld.

2679. Een mijnreis?—Ja een die ik van plan was te doen. Ik had eenige eigendommen en zijn syndikaat had eenige.

2680. Dat had volstrekt niets te doen met de beweging?—Nee. Ik was van plan de reis te doen en later ging ik en zond eenige mannen en nam eenige eigendommen op.

2681. Op 11 Nov. hebt gij getelegrafeerd aan Stevens, Charter, Kaapstad: "Gebruik Bedford McNeills cijfer. Ga naar stoomboot *Norham Castle*. Zie Sampson, vraag

De heer J. H. Hammond.
23 Juni, 1896.

hem of hij niet telegram heeft ontvangen om terug te keeren. Als hij ze niet ontvangen heeft of niet geneigd is terugte keeren, verzeker hem in naam van Lionel Phillips en mij dat zijn terugkeer terstond van het hoogste belang is." (No. 11 in Groenboek No. 2). Was dat een confidencieel telegram in verband met de beweging?—Ja.

2682. Is de genoemde Sampson, Sampson de Reformer?—Ja. Stevens had met de zaak niets te doen.

2683. Gij zondt uwe telegrammen aan Stevens als een naam?—Ja, ik wist dat hij er op acht geven zou, maar hij werd niet verondersteld iets te weten van het politieke gedeelte ervan.

2684. Hij moest alleen de telegrammen bij den rechten persoon bestellen?—Ja. Ik kende Sampson destijds niet; ik geloof dat ik het deed op verzoek van den heer Phillips of misschien van Charles Leonard.

2685. Gij waart een paar malen hier?—Ja, tweemaal binnen een paar maanden vóór de beweging.

2686. Toen de zaak aan den gang was?—Ja. Ik geloof dat ik ten minste een maal hier ben geweest.

2687. Op 18 December hebt gij van Johannesburg getelegrafeerd aan C. J. Rhodes, Grootte Schuur, Rondebosch: "Kan respectieve belangen niet schikken zonder Beit; vlotteering moet uitgesteld worden tot zijn aankomst. Hoe spoedig kan hij komen?" [No. 58, Groenboek No. 2.] Is "vlotteering" hier in dezelfde beteekenis gebruikt als elders, bedoelende de beweging te Johannesburg?—Ja, ik wilde Beit daar hebben om met Phillips te raadplegen omtrent de voorgenomen beweging.*

2688. Ik zie een telegram in dit boek, No. 49, niet van u maar van Dr. Jameson aan Stevens, Charter, Kaapstad. Het luidt: "Zend volgend telegram aan Kol. Rhodes. Begint: Ernstig achterdocht opgewekt. Denkt gij dat wedrennen van het uiterst belang zijn vergeleken bij groot gevaar van ontdekking dagelijks verwacht waardoor onder deze omstandigheden het noodig zal zijn voorbarig te

*Toen de heer Hammond zijn getuigenis in geschrift las, wies te hij de volgende woorden bij zijn antwoord te voegen: "Dit stond in geen verband met Jameson's inval," maar daar de heer Hammond toen naar Engeland vertrokken was, liet het Comité aantekenen dat er geen verdere gelegenheid was om hem op dit punt te ondervragen.

handelen. Laat J. H. Hammond aan zwakke vennoten mededeelen hoe meer uitstel des te meer gevaar. Dr. Wolff zal volledige opheldering geven waarom handeling vervroegd in plaats van uitgesteld behoort te worden. Doe wat gij kunt om voltooiing van werk te verhaasten." Hebt gij dat telegram gezien?—Ik herinner mij het niet; het is mogelijk.

Den heer
J. H.
Hammond.
—
23 Juni, 1896.

2689. Weet gij niet of Kol. Rhodes zulk een telegram ontvangen heeft als Dr. Jameson de Charter hier verzocht aan hem te zenden?—Neen. Er waren zoovele telegrammen, velen werden ontvangen waarvan ik niets wist. Maar het is mogelijk dat dit telegram aan mij kan zijn getoond, en dat ik erover gesproken heb.

2690. Gij wist goed van het vertrek van den heer Chas. Leonard naar de Kaapstad na het manifesto, en gij waart volkomen bekend met de redenen ervan?—Ja.

2691. *De heer Innes.*] Een vraag is u gedaan omtrent het zenden van Kapt. Heaney met een boodschap aan Dr. Jameson, ik geloof dat gij ook een anderen bode gezonden hebt, niet waar?—Ja, den heer Holden.

2692. Langs welken weg reisde hij?—Hij ging overland, te paard. Hij was een van de Kapiteins van Jameson.

2693. Hebt gij schikkingen gemaakt dat hij snel kon rijden op goede paarden?—Hij maakte de schikkingen. Wij gaven hem het geld en gelastten hem Jameson te bereiken zonder kosten te besparen.

2694. En het was mogelijk dat hij Jameson kon bereiken voordat hij introk?—Hij heeft hem bereikt en kwam in met Jameson's troepen.

2695. Gij denkt dat hij de Pitsani aankwam voordat Jameson vertrok?—Ja, volgens hooren zeggen geloof ik dat hij den dag tevoren aankwam, in elk geval vele uren te voren.

2696. Hebt gij hem een krachtige boodschap aan Jameson gegeven?—Het had niet krachtiger kunnen geweest zijn. Ik zeide hem mondelings dat Jameson de geheele zaak in gevaar zou brengen, en dat hij volstrekt geen steun van ons krijgen zou, en ik had niet sterker kunnen protesteeren dan ik gedaan heb.

Den heer 2697. Wist gij bovendien ook van Leonard's vertrek
J. H. naar de Kaapstad?—Ja.
Hammond.

— 2598. Had zijne reis iets te doen met het stoppen van
 23 Juni, 1896, den intocht?—Ik geloof dat hij kwam om zeker onderzoek
 te doen.

2699. *De heer Schreiner.*] Ik veronderstel dat S. Jameson niet een belangrijk telegram zou verzonden hebben zonder uw medeweten, als gij daar waart?—Hij heeft een zeer belangrijk telegram gezonden zonder dat ik iets ervan wist, misschien het eene dat gij bedoelt.

2700. Op 26 Dec. werd een telegram gezonden van Jameson, Johannesburg, aan Jameson, Pitsani. (No 72 in het Groenboek) als volgt: "Het is absoluut noodzakelijk vlotteering uittstellen wegens onvoorziene geheel onverwachte omstandigheden hier en totdat wij absolute waarborg hebben van C. J. Rhodes dat op gezag van Rijksregeering niet aangedrongen zal worden. Charles Leonard vertrok gisteren avond om met C. J. Rhodes te spreken. Wij zullen trachten u te gemoet te komen ten opzichte van December, maar gij moet niet intrekken voordat gij insructies ontvangen hebt." Hebt gij dat gezien?—Ik ben er zeker van dat ik dat telegram niet gezien heb voor het werd afgezonden. Ik geloof niet dat S. Jameson een zeer verantwoordelijk persoon in de zaak was.

2701. *De heer Merriman.*] Wie drong aan op het gezag van de Rijksregeering vermeld in het telegram?—Ik geloof dat een gerucht in Johannesburg verspreid was, maar ik was niet tegenwoordig toen het gerucht daar aankwam, ik was bij de mijnen.

De Ed. John Frost, C.M.G., L.W.V. ondervraagd.

De Ed. 2702. *Ageerend Voorzitter.*] Gij zijt bekend met het
J. Frost, doel van dit Comité?—Ja.
C.M.G.

L.W.V. 2703. In Dec. '95 waart gij Secretaris voor Landbouw?—Ja.

2704. Wist gij vóór 29 Dec. dat er een beweging aan den gang was van zulk een aard als die waarnaar het Comité onderzoek doet?—Neen.

2705. Volstrekt niet?—Volstrekt niet.

2706. Wanneer hebt gij het eerst ervan gehoord?—Op Dinsdag morgen, 31 Dec. toen ik de telegrammen in de couranten zag.

De Ed.
J. Frost,
C.M.G.
L.W.V.

2707. Wanneer hadt gij vóór dien tijd den heer Rhodes voor het laatst gezien?—Op den Zaterdag, op Zondag en Maandag heb ik hem niet gezien. Ik was niet in de stad.

23 Junii, 1896.

2708. Hij heeft u niet gezegd dat hij met deze zaak te doen had?—Neen.

2709. *De heer Schreiner.*] Toen gij de telegrammen in de courant zaagt, hebt gij ze geloofd?—Neen, niet voordat ik onderzoek gedaan had.

De Ed. John Laing, L.W.V. ondervraagt.

2710. *Ageerend Voorzitter.*] Gij zijt bekend met het doel van het Comité?—Ja.

De Ed.
J. Laing,
L.W.V.

2711. Gij waart Commissaris van Publieke Werken in het laatste Ministerie?—Ja.

2712. Hebt gij ooit vóór 29 Dec. eenig idee gehad dat er zulk eene beweging aan den gang was als die waarop dit onderzoek betrekking heeft?—Gij bedoelt den Jameson inval.

2713. Ja?—Volstrekt geen idee.

2714. De heer Rhodes heeft u nooit iets ervan gezegd?—Geen woord.

2715. Wanneer hebt gij het eerst gehoord?—Op Dinsdag morgen zag ik het in de *Cape Times* en ik dacht dat het een afschuwelijke leugen was.

2716. Hebt gij den heer Rhodes op Zondag gezien?—Neen, niet voor zoover ik mij herinner. Ik zag hem voor het eerst op den volgende Dinsdag.

Donderdag, 25 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter).

De heer Merriman,	De heer Jones,
„ Fuller,	„ Du Toit,
„ Innes,	„ Schreiner.

De heer J. A. Stevens verder ondervraagd.

Den heer *J. A. Stevens.* 2717. *De heer Merriman.*] Er is een telegram dat door u in cijfer gebracht is en van hier op 7 Dec. verzonden werd, waarin het woord "Bertramtown" voorkomt. Hebt gij een kopie ervan?—Neen.

2718. Daar gij het in cijfer gebracht hebt, zult gij misschien zoo goed willen zijn ons te zeggen wat "Bertramtown" beteekent?—Dat is een goudveld zaak, als ik mij goed herinner. Ik geloof dat er een Bertramtown bij Johannesburg is.

2719. *De heer Schreiner.*] De vraag is wat "Bertramtown" beteekent. Dat is wat het Comité wenscht te weten?—Mijn gevoelen is dat het telegram mij gedictieerd is en dat ik het slechts verzonden heb.

2720. Maar wat beteekent "Bertramtown"?—Ik weet het niet, ik geloof dat het de naam is van een plaats, ofschoon ik niets van Bertramtown weet.

2721. Gij denkt dat het een plaats woord, niet een cijfer woord is?—Ik denk dat het zoo is.

2722. *De heer Merriman.*] Dit telegram, na ontcijferd te zijn, luidt als volgt:—"De Hoog Ed. C. J. Rhodes zegt dat gij telegram omtrent Bertramtown moet zenden, met wien bij zijn terugkeer naar de Kaapstad de heer Rhodes de zaak zal bespreken." Denkt gij dat de heer Rhodes zaken zou bespreken met Bertramtown als Bertramtown naar de Kaapstad kwam?—Ik weet het niet, het werd mij gedictieerd en ik heb het slechts verzonden.

2723. Als het een goudveld zaak was, waarom werd het naar Charter gezonden?—Goudvelden zou ermee gedeelteerd worden.

2724. Bestiert gij de goudvelden zaak?—Neen, maar

wij verzenden vele goudveld telegrammen, ik doe allerlei
soort van werk, maar de rechte rekening zou ermee gede-
biteerd worden.

Den heer
J. A. Stevens.
—
25 Juni, 1896.

2726. *De heer Schreiner.*] Bedford McNeill's cijfer
werd gebruikt voor wat gij private telegrammen genoemd
hebt, maar welk ander cijfer hebt gij in den regel
gebruikt?—Verscheidene cijfers werden gebruikt, de
Compagnie's cijfer, allerlei soort van cijfer.

2726. Welk cijfer werd gebruikt voor de gewone zaken
der Compagnie?—Er is hier geen cijfer.

5727. Is het het Bedford McNeill cijfer?—O neen.

2728. Hebt gij het gewone cijfer der Compagnie hier?
—Neen, het is in Londen, en Graaf Grey heeft een kopie
te Bulawayo en een derde is te Salisbury, Ik heb geen
cijfer hier.

2729. Hebt gij eenige cijfers nu in uw bezit?—Ja ik
gebruik nu een cijfer met Londen.

2730. Maar daar gij het gebruikt, moet gij een boek
hebben waaruit gij ontoijfert?—Zeker.

2731. Wilt gij dat boek raadplegen en zien of "Bertram-
town" een cijfer woord is?—Zeker, maar mijn indruk is
dat het een gewoon woord is, ik ben er zeker van dat het
geen cijfer woord is.

2732. *De heer Merriman.*] Dan is het telegram volslagen
onzin?—Misschien is dat niet de juiste uitleg van het
telegram. Ik geloof dat Bertramtown de naam van een
plaats is.

2733. *Voorzitter.*] Het kan gemakkelijk verklaard
worden als gij ons kond zeggen of iemand gezonden werd
om over zaken te onderhandelen en of iemand in de Z. A.
Republiek over zaken moest onderhandelen in een plek die
Bertramtown heet?—Volstrekt niet, ik heb het telegram
slechts in cijfer gebracht.

2734. *De heer Merriman.*] Hebt gij het Comité verdere
informatie te geven omtrent den brief onderteekend door
Charles Leonard en de anderen die naar de Londensche
Times gezonden werd?—Neen.

2735. Daaromtrent hebt gij geen andere informatie?
—Neen.

2736. Gij herinnert u niet wanneer hij naar de *Times*
gezonden werd?—Neen, ik weet er niet van.

Den heer
J. A. Stevens.
25 Juli, 1896

2737. *De heer Jones.*] Hebt gij een kopie van dit telegram van 7 December in uw telegram boek?—Nee, dat is een goud veld telegram.

2738. Wilt gij uw boek hier brengen?—Ja.

2739. *De heer Innes.*] Maar veronderstel dat het een goudveld zaak is, als het telegram door de Chartered Company verzonden is, dan zoudt gij toch zeker een kopie ervan houden in een boek?—Ik kan ze mij niet allen herinneren, maar ik zal het onderzoeken.

De Ed. Heer P. H. Faure, L.W.V., Secretaris voor Landbouw, ondervraagd.

De Ed.
P. H. Faure,

2740. *Voorzitter.*] Tot het aftreden van den heer Rhodes, waart gij Koloniale Secretaris in het vorig Ministerie?—Ja.

2741. Wist gij iets van een poging die aangewend werd om een gewapende macht naar de Z. A. Republiek te zenden?—Volstrekt niets.

2742. Gij hebt le tijding dus met de uiterste verbazing vernomen?—Juist.

2743. De heer Schreiner heeft gezegd dat hij een gesprek met u had omtrent informatie die hij ontvangen had en gij hebt gezegd dat naar uwe overtuiging het rapport ongegrond was?—Ja.

2744. En gij hebt het geloofd?—Ja.

2745. *De heer Schreiner.*] Uwe eerste informatie daarna was den volgenden morgen?—Ja, het eerste dat ik ervan hoorde was de twee telegrammen die gij mij vertoond hebt op Maandag 30 Dec. omtrent 5 uur in den namiddag. Ik hechte geen gewicht aan de informatie, ik dacht dat zij volkomen ongegrond was en den volgenden morgen zag ik het in de couranten.

2746. En toen hebt gij mij ontmoet en kort daarna woonden wij een kabinets vergadering bij waar de heer Rhodes tegenwoordig was?—Ja.

2747. *De heer Jones.*] Wist gij dat Dr. Jameson op de grenzen was met een groote macht van Chartered Company's Politie?—Nee, ik wist niet eens dat hij te Pitsuni was. Ik dacht dat hij te Bulawayo was.

2748. *De heer Schreiner.*] Gij wist, gelijk anderen, dat

de Company bezig was haren spoorweg te bouwen door het nieuwe gebied?—Ja.

De Ed.
P. H. Fawc,
L. W. R.

2749. En dat men dacht dat zij stappen nam om hare spoorwegwerken in en door het Protectoraat buiten onze grenzen te beschermen?—Zelfs dat wist ik niet; ik wist dat de Chartered Company eenigen van Britsch Bechuana-land politie overgenomen had. De Rijksregeering nam eenigen, wij eenigen en de Chartered Company eenigen. Ik wist niet of zij ze noodig had voor gewoon politie of voor speciaal werk.

—
25 Juni, 1896.

De heer James Tasker ondervraagd.

2750. *Voorzitter*] Welke betrekking bekleedt gij in het Post en Telegraaf Departement?—Kontroleur van het Centraal Telegraaf Kantoor.

Den heer
J. Tasker.

2751. *De heer Schreiner*.] Waart gij op Zondag 29 Dec. in het kantoor?—Ja.

2752. Hebt gij toen den heer Stevens van de Chartered Company gezien?—Ja, hij kwam in mijn kantoor.

2753. Hoe laat?—Omstreeks 11 uur. Hij vroeg of hij geen telegram naar Pitsani kon zenden.

2754. Wat hebt gij geantwoord?—Na onderzoek gedaan te hebben in de instrument kamer zeide ik hem dat de klerk te Mafeking en ook te Pitsani weggezonden was.

2755. Kondt gij toen naar Kimberley telegrafeeren?—Ja, Kimberley en Bulawayo, zij bleven open tot 1.20.

2756. Maar Mafeking was gesloten?—Ja.

2757. Was dat volgens gewoonte?—Ja, zoodra zijn werk verricht was op Zondag morgen zou hij afgesloten worden.

2758. Heeft de heer Stevens dringend verzocht Mafeking te bereiken?—Ja, ik geloof dat hij dien morgen 2 of 3 malen kwam en hij wilde weten of er geen kans was te telegrafeeren.

2759. *Voorzitter*.] Hebt gij getracht aan zijn wensch te voldoen door naar Kimberley of elders te telegrafeeren om te zien of gij geen communicatie kondt verkrijgen?—Ik kon niets meer doen dan Kimberley te zeggen om acht erop geven of Mafeking weer bereikbaar werd en dat heb ik gedaan.

- Den heer
J. Tinker.
—
25 Juni, 1896.
2760. *Te heer Schreiner.*] Hebt gij het beschouwd als even dringend als een verzoek van een Minister?—Nee, ik dacht zelfs dat hij lastig was. Ik wist natuurlijk niet of de zaak speciaal dringend was of niet.
2761. Hij stelde haar niet als speciaal dringend voor?—Nee, maar hij scheen zeer begeerig om dat telegram te verzenden, hij kwam verscheidene malen om te vernemen of er kans was.
2762. Toen hij in den morgen kwam had hij het telegram bij zich?—Dat weet ik niet. Ik heb het telegram niet gezien.
2763. Hebt gij hem op den Maandag weer gezien?—Nee, dat herinner ik mij niet. Het kantoor was natuurlijk den geheelen Maandag open.
2764. Op Zondag avond was het ook open?—Ja van 5 tot 7 uur.
2765. Waart gij zelf daar?—Nee.
2766. Wanneer hebt gij dien dag het kantoor verlaten?—Ik geloof kort voor 1 uur.
2767. Zoodat de heer Stevens u alleen na 11 uur zou hebben gezien?—Nee, ik liet den klerk uit de instrument kamer roepen en ik geloof dat ik hem in tegenwoordigheid van Stevens gevraagd heb om van Kimberley te vernemen of er kans was om naar Mafeking te telegrafeeren, en Kimberley antwoordde natuurlijk, gelijk ik verwachtte, dat er geen kans was. Ik wilde den heer Stevens bevredigen.
2768. Was dat toen hij voor de eerste maal kwam of later?—Ik geloof dat het de tweede maal was.

De heer J. A. Stevens verder ondervraagd.

- De heer
J. A. Stevens.
2769. *Voorzitter.*] Hebt gij uwe telegramboek gebracht?—Ja, ik heb het doorgekeken en produceer nu het kopie boek de telegrammen van dien datum bevattende, maar ik heb het doorzocht en kan geen spoor vinden van het telegram van 7 December het woord "Bertramtown" bevattende.
2770. *De heer Schreiner.*] Ontbreken er misschien telegrammen uit het telegram kopie boek?—Ja, maar gij zult dat overal in de boeken vinden.

2771. Ontbreken er bladzijden omstreeks 7 December ?
 —Ja, er zijn telegrammen omstreeks dien datum uitge-
 scheurd.

Den heer
J. A. Stevens.
 25 Juni, 1896.

2772. Hebt gij uw ander cijferboek doorgekeken om te zien of "Bertramtown" of een dergelijk woord er in voorkomt?—Ik heb niet gekeken.

2773. Wilt gij het doen?—Ja.

De heer David Stephen verder ondervraagd.

2774. *Voorzitter.*] Gij werdt toen gij de vorige maal ondervraagd werdt, verzocht verdere informatie te produceeren? Wilt gij zeggen wat gij verzocht werdt?—In verband met Telegram No. 34 van het Groenboek, zeide het Comité dat het telegram geproduceerd niet het vereischte telegram scheen te zijn en verzocht mij verder onderzoek te doen om te ontdekken of een telegram overeenkomende met dat in Groenboek gedrukt, niet in bezit is van het Departement. Dat telegram is nu gevonden.

Den heer
D. Stephen.

2775. *De heer Schreiner.*] Wilt gij het produceeren?—Ja. [Telegram ingeleverd.]

2776. *Voorzitter.*] Wat is het volgende punt?—Het Comité verzocht mij te zoeken naar een kabelgram ontvangen over de Oostelijke lijn op 12 of 13 December laatstl., geadresseerd aan Stevens, Harris, Charter of Rhodes, van de Londensche *Times*, rapporteerende dat de vergadering uitgesteld was als vermeld in het telegram gepubliceerd in het Groenboek en genommerd 52. Geen spoor van zoodanig telegram kan gevonden worden onder de telegrammen in dit Departement.

2777. Het Comité gaf u verdere instructies?—Ja, het Comité verzocht mij te zoeken naar een telegram van C. J. Rhodes aan Majoor White, Mafeking, op of omstreeks 27 December, dat hij terstond moest terugkeeren naar Johannesburg.

2778. Hebt gij gezocht?—Er is zorgvuldig gezocht onder de Kaapstadsche Telegram vormen van den 28sten, 29sten en 30sten December, en ook onder die van Rondebosch, van denzelfden datum, maar zonder succes.

Den heer
D. Stephen.
—
25 Juni, 1896.

2779. *De heer Schreiner.*] Geen zoodanig telegram is gevonden?—Neen.

2780. Hebt gij gezocht naar telegrammen van den 27sten, 28sten, 29sten of 30sten December van Harris, Stevens, Beit, Charter of cijfernamen, insluitende Cactus, aan Kol. Rhodes, of Giovano, Phillips, Hammond, of cijfernamen?—In verband met deze cijfernamen wil ik erop wijzen dat wij niet bekend zijn met geregistreerde adressen in de Transvaal. Ik heb niet gezocht naar zulk een telegram als gij thans noemt, het was niet op de lijst. Ik zal ernaar laten zoeken.

2781. Natuurlijk kunnen de telegrammen in cijfer zijn, zoodat het u moeielijk is ze te ontcijferen en daarom moet gij alle telegrammen brengen die op die dagen verzonden zijn?—Ja.

2782. Wilt gij zoeken en produceeren telegrammen van Harris, Stevens, Charter, Cactus of een cijfernaam aan Heaney op 27, 28 of 29 December van Kaapstad of Rondebosch?—Ja.

2783. *De heer Jones.*] Is er een register in het kantoor van den tijd van aflevering van telegrammen aan hunne adressen?—Alleen de tijd waarop het telegram uitgezonden is uit ons kantoor. Dat staat op onze telegrammen, er is geen ander register.

2784. *De heer Schreiner.*] Er is geen register van wanneer het telegram aan den geadresseerden persoon overhandigd wordt?—Neen.

2785. Maar gij kunt het nasporen?—In groote kantoren wordt er een aflevering boek gehouden en het nummer van den bode wordt geplaatst tegenover het nummer van het telegram, zoodat hij te eenigertijd verzocht kan worden te zeggen hoe het telegram afgeleverd is.

2786. *De heer Jones.*] Het telegram dat gij geproduceerd hebt van Jameson aan Harris, Charter, Kaapstad, ingeleverd te Pitsani ten 5 p.m. op 28 Dec., zegt dat het ontvangen is in het Kaapstadsche kantoor te 5.42 No. 07529. Wilt gij de aflevering van dit telegram nasporen en het Comité meedeelen wanneer en aan wien het telegram afgeleverd is?—Ja.

2787. *De heer Innes.*] Wilt gij zien of gij een telegram

kunt vinden van Kol. Rhodes aan Harris, Charter, C. J. Rhodes, op 21, 22 en 23 Dec. of aan een hunner cijfernamen?—Ja. Den heer
D. Stephen.
—
25 Juni, 1896.

2788. En wilt gij zien of er 'telegrammen zijn op 23, 24, 25 of 26 Dec. van Jameson, Pitsani, of Mafeking, aan Harris, Charter, Stevens of Rhodes?—Ja.

2789. En van Harris aan Kolonel Rhodes, Johannesburg, op den 23sten of 24sten?—Ja.

2790. *De heer Schreiner.*] Wilt gij ook trachten te weten te komen wiens namen Saufinder en Schaffiger zijn?—Ja.

Maandag, 29 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter.)

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Schreiner.
„ Innes,		

De heer D. Stephen verder ondervraagd.

2791. *De heer Merriman.*] Gij zijt verzocht zekere telegrammen te produceeren?—Ik ben verzocht een telegram te produceeren van Heaney aan Stevens of Harris, Charter of Rhodes, tusschen 25 en 28 Dec. Voordat ik die bijzonderheden verschaffen kan moet ik weten op welke statie zoodanig telegram ingeleverd is. Den heer
D. Stephen.
—
29 Juni, 1896

2792. Wilt gij uitvinden of het verzonden is van Kimberley, Vrijburg, Mafeking, Nauwpoort of Bloemfontein?—Ja.

2793. Gij wordt verder verzocht 2 telegrammen te produceeren van Dr. Jameson of cijfernaam, aan White of cijfernaam, Mafeking op 5 of 6 November en ook op 25 of 26 November?—Mijnheer de Voorzitter, moet ik uw formeel verlof afwachten om die telegrammen te overhandigen?

Den heer
D. Stephen.
29 Juni, 1896.

2794. *Voorzitter.*] Zij moeten overhandigd worden?—
Ik heb 3 telegrammen van Jameson aan Majoor White van
5 November en een van 24 November is in cijfer die ik
inlever.

2795. *De heer Merriman.*] Gij moest telegrammen produ-
ceeren van Charter, Stevens, Harris of Jameson, of hunne
cijfernamen, Kaapstad, aan White of Stewart, of cijfer-
namen Mafeking, op 25 of 26 November?—Ik heb 3
telegrammen van die datums die ik inlever.

2796. Gij moest verder produceeren telegrammen gezon-
den door Harris, Charter, Stevens of Rhodes, of hunne
cijfernamen, aan Jameson Kimberley, op 29 of 30 Novem-
ber?—Ik produceer een in cijfer van Stevens aan Jameson,
dat ik inlever.

2797. Gij moest ook den tijd waarop telegram No. 73
in het Groenboek verzonden werd, nasporen, het oor-
spronkelijke waarvan gij ingeleverd hebt?—Het telegram
dat ik ingeleverd heb is in den oorspronkelijken "A" vorm.
Het werd naar Kimberley verzonden en ik produceer nu
de Kimberley kopie en dat gezonden is naar Pitsani ten
5.22 p.m. Het werd ingeleverd te Kaapstad ten 1.37 p.m.

2798. *De heer Schreiner.*] Hoe krijgt gij die informatie
uit den telegram vorm?—De letters "ags" beteekenen
1 uur 35 minuten en 2 minuten, of 1.37 in mijn rapport
vermeld en 5.22 was het uur waarop het voltooid was bij
de laatste statie.

2799. En wat beteekent de letter "d" op uw Kimber-
ley vorm?—4 uur toen het daar aankwam.

2800. Hoe verklaart gij dat een telegram hier inge-
leverd ten 1.37 eerst ten 4 ure te Kimberley aankwam?
—Druk werk waarschijnlijk. In zulk een geval zouden
wij de oorzaak van de vertraging in het kantoor dagboek
moeten opzoeken. Wij houden kantoor dagboeken die
de redenen noemen van ongewone vertraging. Op dezen
vorm hadden de redenen van de bijzondere vertraging
moeten vermeld zijn.

2801. En is dat op dien vorm vermeld?—Het blijkt niet
op dezen vorm.

2802. Gij hebt geen reden om te betwijfelen dat de
tijd waarop het werkelijk ingeleverd werd in het kantoor

1-37 was?—Ik ben zeker ervan dat het de rechte tijd is, omdat dit cijfer met het onze overeenkomt. Den heer
D. Stephen.

2803. Gij hebt een telegram ingeleverd van Charter aan Stewart, Mafeking gedateerd 26 November:—“Ons telegram van heden. Zend dadelijk naar pakhuis Kimberley terug, geconsigneerd aan den heer Gardner Williams, 135 kisten goederen genummerd 5,001 tot 5,135 u verleden week van hier toegezonden.” Dat is van Charter, Kaapstad?—Ja. 29 Juni, 1896.

2804. Dat is het laatste telegram van de drie die gij ingeleverd hebt geadresseerd aan Stewart?—Ja, de twee anderen werden verzonden ten 1-25, dit is 3-48.

De heer Thomas Cassidy ondervraagt.

2805. *Voorzitter.*] Gij zijt Superintendent van de oostelijke en Z. A. Telegraaf Compagnie?—Ja. Den heer
T. Cassidy.

2806. En uw kantoor is in de Kaapstad?—Ja.

2807. *De heer Merriman.*] Gij zijt gedagvaard zekere kabelgrammen te produceeren, het eene tusschen 21 en 29 December, van Rhodes, Harris, Charter of Stevens op hunne cijfernamen aan de Londensche *Times*, Moberley Bell, “Zeolites,” of een ander cijfernaam van de *Times*, die betrekking heeft op het zenden van een brief van hier gekabeld die in de Londensche *Times* verschenen is, bekend als Leonard’s brief. Gij zijt met dien brief bekend daar gij hem in de couranten gelezen hebt?—Ja.

2808. Gij weet dat hij in de Londensche *Times* op 30 December, verschenen is?—Gij hebt mij twee datums genoemd.

2809. Werd hij getelegrafeerd tusschen 21 en 29 December?—Neen.

2810. Werd hij na dien datum getelegrafeerd?—De registers zijn naar Engeland gezonden.

2811. *Voorzitter.*] Werd hij na 1 Januari, getelegrafeerd?—Niet na den eersten.

2812. *De heer Merriman.*] Werd hij op 31 December, getelegrafeerd?—Zoover ik mij herinneren kan werd hij op dien dag getelegrafeerd.

2813. Wie heeft hem getelegrafeerd?—Ik weet het niet.

- Den heer
T. Cassidy.
29 Juni, 1896.
2814. Wilt gij onderzoek doen. Ik veronderstel dat gij een register hebt?—Wij hebben geen register.
2815. Werd hij door een nieuwsagent getelegrafeerd?—Zoover ik mij herinneren kan, neen.
2816. Door iemand verbonden met de Chartered Company?—Als hij getelegrafeerd is, werd hij zoover ik mij herinneren kan door de Chartered Company getelegrafeerd.
2817. Op 30 December?—Ik ben niet zeker omtrent den datum.
2818. Maar gij denkt dat het op 31 December was?—Omstreeks dien tijd. Ik geloof dat het op dien datum was, maar ik ben er niet zeker van.
2819. *De heer Jones.*] Gij hebt de registers van uwe ontvangsten?—Er zijn registers van ontvangsten, maar zij toonen niets aan.
2820. Toonen zij niet aan door wien en aan wien dit telegram gezonden is?—Neen, wij hebben een loopende rekening met de B. Z. A. Compagnie.
2821. En die loopende rekening toont niets aan omtrent telegrammen?—Niets.
2822. *De heer Merriman.*] Wilt gij zoo goed zijn het Comité te zeggen hoe uwe registers naar Engeland gezonden worden?—Zij worden hier 14 dagen gehouden, voor plaatselijk onderzoek, in geval er eene vraag ontstaat. Na de 14 dagen, worden zij naar Londen gezonden om plaats te maken.
2823. *De heer Jones.*] Houdt gij geene kopien?—Neen.
2824. *Voorzitter.*] Hoe lang worden de kopien die gij naar Londen zendt, bewaard?—Volgens de internationale regulaties worden zij verondersteld een jaar te worden bewaard.
2825. *De heer Merriman.*] Gij hebt dus geen kabelgram van de Londensche *Times* geadresseerd aan de Chartered Company of aan Rhodes, tusschen 10 en 15 December?—Wij hebben geen registers van ontvangen telegrammen. Van verzonden telegrammen hebben wij misschien eenige aanteekening.
2826. Gij herinnert u waarschijnlijk niets omtrent deze zaak?—Ik zie slechts zeer zelden telegrammen.

2827. *De heer Jones.*] Als gij een telegram ontvangt zent gij een kopie uit, bewaart gij de andere niet als een kantoor kopie?—Die wordt naar Engeland gezonden om plaats te maken. Den heer
T. Cassidy.
—
29 Juni, 1896.

2828. Zoodat na 14 dagen gij geene informatie kunt geven omtrent een telegram uitgezonden of ontvangen, zelfs niet aan den persoon aan wien het geadresseerd was?—Tenzij op speciaal verzoek, dan zou ik in Londen onderzoek doen. Wij houden ze niet langer dan 14 dagen.

2829. Houdt gij geen register van alle telegrammen ontvangen?—Er is een kontroleer vel, maar dat toont niets aan, omdat telegrammen somtijds niet onderteekend zijn, en wij zouden alleen de eerste twee letters als aanduiding hebben.

2830. *Voorzitter.*] Gij hebt volstrekt geen reden om iets voor dit Comité te verbergen?—Neen. Ik weet niets meer van de zaak.

De heer Percy Stewart ondervraagd.

2831. *Voorzitter.*] Zijt gij nog een beampte van de B. Z. A. Compagnie?—Ja. Den heer
P. Stewart.

2832. Te Mafeking?—Neen, ik ben hier.

2833. Waart gij tegen het einde van voorleden jaar te Mafeking?—Ja.

2834. In November en December?—Neen ik verliet Mafeking op 4 December en ging naar Gaberones.

2835. *De heer Jones.*] Wanneer zijt gij naar Mafeking gegaan?—In het begin van September.

2836. *Voorzitter.*] Wanneer zijt gij van Gaberones naar Mafeking teruggekeerd?—In Februari.

2837. Dus eerst na den Jameson inval?—Neen ik was daar in December, Januari, en de helft van Februari.

2838. *De heer Jones.*] Wat was uw werk te Mafeking?—Ik ging daarheen ten gevolge van het overlijden van den heer Augustus Pawley. Hij deed ons bestelwerk, en na zijn dood moesten goederen verzonden worden en wij moesten naar onze belangen zien in zijn boedel.

2839. Welke soort van goederen ontvangt gij van de Chartered Company?—Allerlei soort,

- Den heer
P. Stewart.
29 Juni, 1896.
3840. Ook wapenen en ammunitie?—Ja, eene hoeveelheid kwam in November aan.
2841. Van waar?—Van de Kaapstad.
2842. Waarheen moesten zij gaan?—Zij moesten in de eerste plaats naar Bulawayo gaan en toen kwam de Politie en wij hadden instructies om ze aan de Politie te overhandigen.
2843. Wanneer hebt gij die wapenen ontvangen?—In November.
2844. *De heer Schreiner.*] Uit telegrammen vóór ons blijkt dat het een weinig na het midden van November was?—Ja, zoover ik mij herinner.
2845. *Voorzitter.*] De annexatie had plaats op 16 November, kwam de politie vóór dien datum naar Pitsani?—De Noordelijke politie waren op weg naar het Zuiden.
2846. *De heer Jones.*] Weet gij hoeveel wapenen gij ontvangen hebt en waaruit zij bestonden?—Er waren tusschen 100 en 200 rifles.
2847. Wat hebt gij meer ontvangen?—Eenige Maxims.
2848. Hoevele?—Ik weet het niet. Zij waren in kisten.
2849. Gij hebt ook een hoeveelheid ammunitie ontvangen?—Ja.
2850. Wat hebt gij ermee gedaan?—De rifles heb ik aan de Politie overhandigd, de Maxims heb ik naar Kimberley teruggezonden.
2851. En de Maxim ammunitie?—Ging mee.
2852. Alles volgens instructies van de Chartered Company?—Ja.
2853. *De heer Schreiner.*—Wij hebben hier 3 telegrammen waarover wij u zekere vragen willen doen. Zij werden u van Charter, Kaapstad, toegezonden op 26 Nov. Het eerste is: "Wacht mijn brief van Zaterdag af, voordat gij iets doet met de goederen voorleden week verzonden." Dat waren de goederen door u genoemd?—Ja.
2854. Hebt gij den brief die u gezonden werd?—Ja, ik lever den brief in.
2855. Maar wat is de brief van Zaterdag, in het telegram vermeld?—Die welke ik ingeleverd heb, zooals ik het verstond.
2856. Maar de brief door u ingeleverd is gedateerd 26

Nov. en de brief in het telegram vermeld moest op 23 Nov. geschreven zijn?—De eenige andere brief dien ik heb is dienzelfden dag gedateerd, maar heeft betrekking op eenige rifles. Den heer
P. Stewart.
29 Juni, 1896.

2857. Gij hebt geen brief van den 23sten, vermeld in het telegram No. 1818?—Neen.

2858. Op denzelfden datum (26 Nov.) hebt gij dit telegram ontvangen: "Ik schrijf aan u omtrent 9 kisten goederen u gisteren van Kimberley toegezonden." Daarop hebt gij een tweeden brief ingeleverd, gedateerd 26 Nov. Hebt gij op dien datum geen anderen brief gekregen?—Neen.

2859. Deze tweede brief heeft betrekking op de 135 kisten?—Neen.

2860. Wat bevatten die kisten?—Maxims en ammunitie.

2861. Zijn deze de maxims waaromtrent gij reeds getuigenis afgelegd hebt?—Ja.

2862. Zijn 135 kisten niet een groot aantal voor de goederen door u genosmd?—Niet voor ammunitie.

2863. Hoofdzakelijk maxim ammunitie?—Ik weet het niet.

2864. Hoevele maxims waren er?—Ik weet het niet. Zij waren in deelen gepakt in 8 kisten.

2865. Uit den brief blijkt het dat 125 kisten ammunitie bevatten en 10 deelen van maxims?—Ja.

2866. Gij hebt gehandeld volgens instructies en dezen naar Kimberley teruggezonden?—Ja.

2867. Weet gij wat met deze goederen te Kimberley gebeurd is?—Neen.

2868. Gij weet niets meer ervan?—Neen.

Dinsdag, 30 Juni, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter).	
De heer Merriman,	De heer Innes,
„ Fuller,	„ Du Toit,
„ Jones,	„ Schreiner.

De heer D. Stephen verder ondervraagd.

Den heer *D. Stephen.* 2869. *Voorzitter.*] Gij werdt verzocht te laten zoeken naar telegrammen van de Kaapstad of Rondebosch, tusschen 27 en 30 December van Harris, Beit of cijfernaam, aan Kol. Rhodes, Phillips, Hammond of cijfernamen?—Twee telegrammen zijn gevonden verzonden op 30 December, een van “Cactus” (Dr. Harris) aan “Toad” (Kol. Rhodes), Johannesburg en het andere van “Cactus” aan Kol. Rhodes “Giovano,” Johannesburg.

2870. Zijn zij in het Transvaalsche Groenboek?—Ik geloof het niet. Ik heb het Groenboek hiermee niet vergeleken.

2871. *De heer Merriman.*] Kent gij den cijfernaam “Umbegangen”?—Neen.

2872. *De heer Schreiner.*] Hoelaat zijn de telegrammen die gij geproduceerd hebt ingeleverd?—No. 6008 werd ingeleverd om 1 uur, naar Port Elizabeth verzonden ten 1·23 en naar Johannesburg om 2 uur. Het andere, No. 6537, werd ingeleverd ten 2·2, verzonden ten 5·50 over Port Elizabeth en dien avond van Port Elizabeth verzonden ten 8·33. Ik heb hier een telegraaf aanduidings tabel die ik inlever, en die van nut kan zijn voor het Comité bij het bepalen van de uren waarop telegrammen verzonden zijn.

2873. *Voorzitter.*] Gij werdt ook verzocht te laten zoeken naar telegrammen te Kaapstad en Rondebosch ingeleverd tusschen 27 en 28 December van Harris, Stevens, Charter of cijfernamen, aan Heaney of cijfernaam, kantoor waarheen verzonden onbekend?—Er is zorgvuldig onderzoek gedaan, maar zulke telegrammen zijn niet gevonden.

2874. Gij werdt verder verzocht te laten zoeken naar telegrammen van Kol. Rhodes aan Harris, Stevens, Charter of C. J. Rhodes, tusseen 21 en 23 December?—Een tele-

gram is gevonden van "Zebrawood" (Kol. Rhodes) aan Charter, Kaapstad, gedateerd 21 December. Den heer
D. Stephen

2875. Is het in cijfer?—Ja. Het werd ingeleverd ten 12.57 p.m. te Johannesburg en in de Kaapstad ontvangen ten 3.6 p.m. 30 Juni, 1896.

2876. Dit komt overeen met No. 64 in het Transvaalsche Groenboek?—Ja.

2877. Gij moest verder zoeken naar telegrammen van Jameson, Pitsani, aan Harris, Charter, Stevens of Rhodes tusschen 23 en 26 Dec. ?—Een telegram werd verzonden van Jameson, Mafeking, aan Harris, Charter, Kaapstad op 23 Dec. dat niet op dit onderzoek betrekking schijnt te hebben. (Dit telegram door den Voorzitter geïnspekteerd zijnde op verzoek van het Comité werd aan den heer Stephen teruggegeven als geen betrekking hebbende op het onderzoek.)

2878. Dan hebt gij een telegram van "Zahlbar" (Dr. Jameson) aan Charter, Kaapstad, in cijfer, op 24 December?

2879. *De heer Schreiner.*] Wanneer werd dat ingeleverd?—Te Mafeking ten 8.34 verzonden over Kimberley ten 8.46 aan Charter, Kaapstad. Er zijn geen sporen van telegrammen op de andere datums.

2880. Er moest gezocht worden naar telegrammen van Harris, Charter, Stevens of "Cactus" aan Kol. Rhodes op 23 of 24 Dec. ?—Geen spoor van een telegram van dien aard is gevonden.

2881. Er moest gezocht worden naar telegrammen van Heaney, verzonden van Kimberley, Vryburg, Nauwpoort of Bloemfontein aan Harris, Charter, Stevens of Rhodes tusschen 25 en 28 December?—Een telegram werd verzonden van Bloemfontein aan Stevens, Kaapstad, op 27 December en een van Kimberley aan Harris op 28 December. Eerstgenoemde is gedeeltelijk in cijfer. Dat van Bloemfontein werd ingeleverd ten 4.5. Verzonden ten 5.33 op 27 December en luidt als volgt:—"Zebrawood" (Kol. Rhodes) heeft mij verzocht aan u te telegrafeeren als volgt: begint: stop "Zahlbar," (Dr. Jameson) totdat Heaney hem ziet, eindigt. Zij verzoeken u een specialen trein voor mij te bestellen van Kimberley naar Mafeking."

Den heer
D. Stephen.
30 Juni, 1896.

2882. *Voorzitter.*] En het telegram van Kimberley?—
Werd ingeleverd ten 2.31 en direct naar de Kaapstad
verzonden, geadresseerd van Heany aan Rutherford
Harris, onder bezorging van Charter, Kaapstad: “Speciale
trein eerst gereed om 3 uur, zal geen tijd verliezen, zal te
Mafeking zijn om 3 uur in den morgen en als ik te laat
aankom zal ik volgen.”

2883. Gij moest ook uitvinden of de woorden “Sau-
finder” en “Schaffiger” geregistreeerde cijfer adressen
waren en indien ja van wien?—Geen dezer woorden is
geregistreeerd door het Postkantoor in de Kolonie.

2884. Verder wenschte het Comité te weten ten
opzichte van het telegram door Jameson, Pitsani,
gezonden aan Harris, Kaapstad, op denzelfden datum
als het laatste, aan wien dat telegram afgeleverd
was?—Het telegram werd uitgezonden ten 5.52 p.m. op
28 December. Het Chartered kantoor was gesloten, en
een kennisgeving dat er een telegram was, werd er ten 6
uur gelaten. Den volgenden morgen, 29 December, werd
het telegram afgehaald kort na 10 uur, en werd hoogst
waarschijnlijk afgeleverd aan den persoon die een telegram
aan Harris kwam halen, dat in de Kaapstad ontvangen
werd op Zondag morgen, 29 December.

2885. *De heer Innes.*] Wilt gij bij de volgende gelegen-
heid telegrammen produceeren van Kol. Rhodes, Ham-
mond of Phillips, of cijfer namen, aan Charter, Harris,
Stevens, Rhodes of Beit, tusschen 28 en 30 December?—
Ik zal trachten het te doen.

(De heer MERRIMAN, Voorzitter.)

De heer J. A. Stevens verder ondervraagd.

Den heer
J. A. Stevens.

2886. *De heer Merriman.*] Gij hebt een telegram inge-
leverd dat gij getracht hebt te verzenden op den morgen
van 29 December?—Ja.

2887. Het was van “Umbegangen”?—Ja.

2888. Wie was dat?—Het is een private cijfernaam.
Moet ik dat beantwoorden?—Het is de heer Rhodes.

2889. *De heer Schreiner.*] Gij hebt gezegd dat gij op
dien morgen een telegram ontvangen hadt van Dr. Jameson
waarmee gij naar Dr. Harris zijt gegaan. Hebt gij

niet 2 telegrammen dien morgen ontvangen?—Ik ben niet volkomen zeker ervan, maar als ik ze zag kon ik het dadelijk zeggen. Ik heb misschien 2 of 3 ontvangen.

Den heer
J. A. Stevens.
30 Juni, 1896.

2890. Gij herinnert het u niet?—Neen.

2891. Met dat wat gij ontvangen hadt zijt gij dadelijk naar Dr. Harris gegaan?—Ja.

2892. Op het telegraf kantoor hebt gij den heer Tasker gezien, en gij wildet een telegram verzenden?—Ja.

2893. Had gij toen reeds het telegram van "Unbegangen" van Dr. Harris gekregen?—De tweede maal had ik het.

2894. Maar gij hebt den heer Tasker gezien vóór gij het telegram hadt?—Ja, dat was voordat Dr. Harris was teruggekomen.

2895. Gij hebt geen telegram in het kantoor gelaten om bij de eerste gelegenheid te verzenden?—Neen.

2896. Gij hebt geen telegram gelaten om bij de eerste gelegenheid naar Mafeking te gaan?—Neen.

2897. Op den Maandag hebt gij ook geen telegram daar gelaten?—Neen.

2898. Kunt gij dat ophelderen. Is het niet ongewoon. Als gij een zeer belangrijk of dringend telegram hebt, zoudt gij niet het gevaar vermijden van een kans te verliezen om het te verzenden door het in het kantoor te laten met instructies om het bij de eerste gelegenheid te verzenden, als het eene zaak is van het hoogste publiek belang. Doet gij dat niet?—Niet altijd.

2899. Niet als het eene hoogst dringende zaak is?—Ja, maar het is niet altijd veilig dat te doen.

2900. Waarom is het niet veilig?—Als de lijn open was, ben ik volkomen zeker dat het telegram zou verzonden zijn.

2901. Het werd u niet gezegd dat dit eene zaak van het hoogste belang was?—Het was van het hoogste belang.

2902. Werd u dat gezegd?—O Ja.

2903. Waarom hebt gij dan niet een kopie van het telegram in het kantoor gelaten?—Zij konden het niet zenden.

2904. Waarom hebt gij het niet in het kantoor gelaten om verzonden te worden bij de eerste gelegenheid?—Ik was zeer laat daar.

Den heer
J. A. Stevens.
 30 Juni, 1896.

2905. Waarom hebt gij het niet gedaan?—Het was misschien verkeerd, maar ik heb mijn best gedaan. Ik wachte laat in het kantoor om het telegram te doen verzenden.

2906. Gij hebt gezegd dat in een dringende zaak gij een kopie van het telegram zoudt gelaten hebben?—Ik wil niet zeggen, altijd. Ik zou liever wachten totdat de lijn open was, maar er was toen geen communicatie met Mafeking.

2907. Waarom zou het niet veilig zijn het telegram in het kantoor te laten om bij de eerste gelegenheid te worden verzonden?—[Geen antwoord.]

2908. Het was in cyfer?—Ja.

2909. Gij zegt dat het niet veilig zou geweest zien?—Ik heb getracht het verzonden te krijgen maar er was geen communicatie. Ik bleef daar tot laat in den avond

2910. Gij zijt gegaan en teruggekomen van tijd tot tijd?—Ja.

2911. En gij hebt aan Harris gerapporteerd dat de lijn naar Mafeking niet open was?—Ja.

2912. En dat was zodra gij hem in den morgen hebt gezien?—Ja.

2913. En dat moet voor 1 uur geweest zijn?—O ja.

2914. Op den Zondag morgen?—Ik ben niet volkomen zeker ervan of het vóór of na 1 uur was.

2915. Het was omstreeks lunchtijd?—ja.

2916. Toen hebt gij hem gezegd dat het kantoor niet open was?—Ja.

2917. En dat er geen communicatie was met Mafeking of Pitsani?—Ja. Gij hebt mij gevraagd omtrent den naam "Bertramtown." Ik heb onder de B's op de cijferlijst gezocht en viud zulk een naam niet en bovendien heeft het woord elf letters zoodat het geen cijfer woord kan zijn, daar cijferwoorden slechts 10 letters hebben.

2918. *De heer Merriman.*] Hier is een woord in de cijferlijst in het Groenboek "Zaffiamento" dat elf letters heeft?—Misschien is het niet correct.

Donderdag, 2 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter),

De heer Merriman,		De heer Jones,
„ Fuller,		„ Du Toit,
„ Innes,		„ Schreiner.

De heer J. J. Graham verder ondervraagd.

2919. *Voorzitter.*] Bericht is gezonden aan het Rechts- Den heer
J. J. Graham.
departement door het Gouvernement van de Z. A. Repu- 2 Juli, 1896.
blik omtrent het smokkelen van wapenen en ammunitie
door het Invoerrecht Kantoor to Kaapstad en Port
Elizabeth?—Ja, ik herinner mij niet van waar zij kwamen.
Of liever zij waren wenken.

2920. Word er een wenk gegeven omtrent Oost Londen?
—Neen ik herinner mij niets omtrent Oost Londen.

2921. Werden er ten gevolge van die wenken stappen
genomen door het Rechtsdepartement?—Ja, ten opzichte
van Port Elizabeth. De Procureur Generaal liet den
hoofdkonstabel naar de Kaapstad komen om hem persoon-
lijk instructies te geven zoodat niets zou uitlekken. De
heer Williams werd toen onder anderen gelast zorgvuldig
onderzoek te doen naar het smokkelen van wapenen dat
er te Port Elizabeth kon hebben plaats gehad. De Procu-
reur-Generaal noemde den naam van iemand te Port
Elizabeth die misschien ermee te doen had gehad. De
heer Williams rapporteerde later, ik herinner mij de
woorden precies niet, maar het Departement was volkomen
ervan overtuigd dat geen smokkelen van dien aard plaats
gehad had. Ten opzichte van de Kaapstad, werd de
heer Harrison, het hoofd der politie, ook persoonlijk
gelast onderzoek te doen, in mijne tegenwoordigheid, en
hij rapporteerde dat hij geen gronden had om te gelooven
dat er wapenen ingesmokkeld waren. De heer Harrison
deed dat onderzoek zonder voorkennis van de hoofdamt-
naren in het Invoerrecht kantoor, hetgeen tot eenige on-
aangenaamheid aanleiding gaf, daar zij meenden dat zulke een

Den heer *J. J. Graham.* onderzoek niet had behooren te zijn ingesteld, of ten minste niet zonder toestemming van de Thesaurie. Ik heb een der ambtenaren in de Thesaurie persoonlijk erop gewezen dat het absoluut noodzakelijk was dat het onderzoek moest geschieden zonder voorkennis van een der ambtenaren in het Invoerrechten kantoor, anders zou het van geen waarde zijn geweest en geheimhouding was noodzakelijk.

2 Juli, 1896.

2922. Ik geloof dat de Thesaurie verzocht werd instructies te geven dat alle hulp verleend moest worden aan de politie?—Ja, het voornaamste gedeelte van het onderzoek was toen bijna afgelopen, maar zodra de Thesaurier hoorde dat er tegenzin bestond om hulp te verlenen gelastte hij het departement haar te verlenen. De discussie was alleen over de questie van etiquette.

2923. Het Invoerrechten Kantoor had dus geen werkelijke objectie?—Nee, zij beweerden dat de handelwijze van den heer Harrison niet de rechte was.

De heer D. Stephen verder ondervraagd.

Den heer *D. Stephen.*

2924. *Voorzitter.*] Gij werdt verzocht te laten zoeken naar telegrammen van Kol. Rhodes, Hammond, Phillips, of in hunne cijfernamen, aan Charter, Beit, C. J. Rhodes, of hunne cijfernamen tusschen 28 en 30 Dec.?—Er is geen spoor van telegrammen van dien aard op die dagen.

2925. Wilt gij doen zoeken naar alle telegrammen van Spreckley, Bulawayo of elke statie ten noorden van Pitsani, aan Charter, Harris, Stevens, Rhodes of cijfernamen tusschen 29 Dec en 2 Jan.?—Ja.

Vrijdag, 3 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

DE PROCUREUR-GENERAAL, (Voorzitter.)

De heer Merriman,		De heer du Toit,
„ Fuller,		„ Jones.
„ Innes,		

De heer J. A. Stevens verder ondervraagd.

2926. *Voorzitter.*] Gij zijt verzocht een verslag te produceeren van de uitgaven van de B. Z. A. Compagnie voor wapenen en ammunitie van 1 Mei 1895 tot 1 Jan. 1896, hebt gij dat?—Dat is geproduceerd. De boeken zijn door den heer Berry geproduceerd en hij is erover ondervraagd. Dat was juist de zaak waarvoor hij hier kwam, en ik geloof dat hij op dat punt ondervraagd is.

Den heer
J. A. Stevens.
3 Juli, 1896.

2927. *De heer Merriman.*] Gij moest dat brengen?—De informatie is in de boeken, wij konden haar op geené andere wijze krijgen. Dat was juist de zaak waarvoor wij Berry hebben laten komen.

2928. *Voorzitter.*] Zijt gij niet in staat ze te produceeren?—De boeken zijn weer teruggezonden, wat kan ik dus doen?

2929. *De heer Jones.*] Hebt gij geene invoices?—Alles in verband met de rekeningen zijn teruggezonden, al de rekeningen, cheques en invoices.

2930. En uwe brieven?—Alles is teruggegaan.

2931. De kopiën van uwe brieven ook?—ik geloof niet van als onze brieven.

2932. De kopiën van de indents in uwe brief boeken?—Die zijn de invoices.

2933. Maar gij hebt de kopiën van de orders die gij gegeven hebt?—Nee, zij zijn allen weggezonden met de rekeningen. Ik wil zeggen dat zij allen hier gebracht zijn.

2934. Hebt gij geen aantekening in uw kantoor omtrent de wapenen en ammunitie besteld?—De boeken zouden alles aantoonen, en ik dacht dat gij den heer Berry daaromtrent ondervraagd hadt.

Den heer
J. A. Stevens.
 3 Juli, 1896.

2935. *De heer Fuller.*] Waar is de heer Berry nu?—
 Hij is nu te Bulawayo.

2936. *De heer Jones.*] Gij herinnert u niet welke hoeveelheid besteld werd?—Neen.

2237. *Voorzitter.*] Gij werdt ook verzocht de quitantie te brengen voor de £50 betaald aan Dr. Somershields op de Nieuwe Concessies Rekening?—De heer Berry werd over de rekening ondervraagd.

2938. *De heer Merriman.*] Maar wij hebben die quitantie nooit gekregen?—Dat zou het werk zijn van den heer Berry, niet mijne.

2939. Ik geloof dat gij in uwe ondervraging zult vinden dat gij haar moest produceeren?—Neen, ik geloof het niet, de heer Berry had haar.

2940. Wij hebben getuigenis gehad uit een ander bron dat de brief van Charles Leonard door iemand in het Charter kantoor aan de Londensche *Times* gekabold is. Wie heeft hem gekabold?—Ik geloof niet dat het waar is, ik betwijfel het zeer.

2941. *Voorzitter.*] Gij hebt het niet gedaan?—Neen.

2942. En gij wist niet ervan dat hij gekabold is?—Neen, gelijk ik gezegd heb, ik weet er niet van.

2943. De heer Cassidy zeide dat zoover hij wist de Compagnie gekabold heeft?—Als het gekabold is, volgt daaruit nog niet dat ik iets ervan geweten heb.

2944. Gij weet dus niets ter wereld ervan?—Neen, ik weet niets van dat kabelgram.

2945. *De heer Merriman.*] Ik heb hier de oorspronkelijke telegrammen die in het Groenboek verschijnen aan Jameson en anderen door u onderteekend, zijn zij in uw handschrift?—Ja, die welke geproduceerd worden zijn in mijn handschrift, maar er kunnen velen zijn door mij onderteekend die niet in mijn handschrift waren.

2946. In een van uwe vroegere antwoorden hebt gij gezegd dat gij zeer verwonderd waart over dezen Jameson inval en dat gij in het geheel geen idee ervan hadt gehad?—[Geen antwoord.]

2947. Deze telegrammen door u geschreven maken het een zeer vreemde bewering dat gij niets van den inval

hebt geweten. Deze telegrammen zijn hoogst bezwarend en het is billijk u in de gelegenheid te stellen opheldering te geven, zoo komt het ons voor?—Wilt gij ze mij laten zien? Den heer
J. A. Stevens
3 Juli, 1896.

2948. *Voorzitter*] Zijt gij zoo bekend met het cijfer dat toen gij deze telegrammen in cijfer bracht, gij geweten moet hebben wat zij bevatten?—Als ik ze in cijfer bracht zou ik het geweten hebben, maar ik zou geen recht hebben vragen te doen of over hunne beteekenis na te denken.

2949. Veronderstel dat zij u in cijfer overhandigd werden om overgeschreven te worden?—Ik zou de woorden neergeschreven hebben en ze teruggegeven hebben.

2950. Zou uwe bekendheid met het cijfer u in staat gesteld hebben den inhoud te weten?—Ik daag iedereen uit een cijfer in het hoofd te houden. Hij zou zich zeker woorden kunnen herinneren, maar hij kan zich niet allen herinneren.

2951. *De heer Fuller.*] Werden zij u in cijfer overhandigd?—Sommigen kunnen in cijfer overhandigd zijn, sommigen heb ik in cijfer gebracht.

2952. Werden zij u somtijds in cijfer overhandigd?—Sommigen kunnen mij in cijfer zijn overhandigd.

2953. *De heer Jones.*] Door wien?—Dat hangt van omstandigheden af. Ik kan mij niet precies herinneren door wien.

2954. *De heer Innes.*] Die telegrammen in uw handschrift moeten door u in cijfer gebracht zijn?—Waar-schijnlijk.

2955. Dat zou de gewone manier zijn?—Dat zou het geval zijn met de meesten ervan.

2956. Dat zou de gewone manier zijn?—Ja.

2957. *De heer Fuller.*] Heeft Harris ooit iets in cijfer gebracht vóór dat hij het aan u overhandigde?—Dat kan ik niet zeggen.

2958. *Voorzitter.*] Als het u in gewone taal overhandigd werd, wat zou er dan van het oorspronkelijke worden?—Dat zou ik teruggeven aan den persoon die het mij overhandigd had.

Maandag, 6 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De heer MERRIMAN (Ageerend Voorzitter).

De heer Fuller,		De heer Jones,
„ Innes,		„ Du Toit,
„ Schreiner,		

De heer D. Stephen verder ondervraagd.

Den heer *D. Stephen.* 2959. *Voorzitter.*] Gij werdt verzocht verder te laten
 6 Juli, 1896. zoeken naar telegrammen van Spreckley of cijfernaam, van
 steties ten noorden van Pitsani, hoogst waarschijnlijk
 Bulawayo, aan Harris, Charter, Stevens, Rhodes of cijfer-
 namen, tusschen 28 December en 2 Januari?—Twee tele-
 grammen zijn gevonden, gedateerd 2 Januari, geadresseerd
 een aan Dr. Harris en het andere Harris Charter, Kaapstad,
 die ik inlever. Zij zijn beiden in gewone taal. Het eerste
 van Spreckley aan Harris werd ingeleverd om 9 unr en
 ontvangen 2·21 p.m., en luidt: “Telegram ontvangen, zal
 instructies van den heer Rhodes ten uitvoer leggen.” Het
 tweede werd ingeleverd ten 9·45 denzelfden morgen en
 ontvangen 3·30 p.m., en luidt: “Wij zijn gewillig, ieder
 onzer, als hij ons noodig heeft.”

2960. Wilt gij laten zoeken naar telegrammen van
 Charter, Harris, Rhodes, of Stevens, of cijfernamen, op 1
 of 2 Januari aan Spreckley of cijfernamen, Bulawayo, ook
 naar telegrammen van “Umbegangen,” Kaapstad of Ron-
 debosch, aan Jameson, Pitsani, op 27, 28, of 29 December?
 Ik zal trachten het te doen.

Dinsdag, 7 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De heer MERRIMAN (Ageerend Voorzitter).

De heer Schreiner,		De heer Fuller,
„ Jones,		„ Innes.
„ Du Toit,		

De heer D. Stephen verder ondervraagd.

2961. *Voorzitter.*] Gij werdt verzocht te laten zoeken naar telegrammen van Harris, Charter, Stevens, Rhodes of cijfernamen aan Spreckley, Bulawayo?—Drie telegrammen zijn gevonden van Harris aan Spreckley, een gedateerd 1 Januari werd ingeleverd 11.50, verzonden naar Kimberley 2.38 p.m., verzonden naar Bulawayo 4.11 p.m. De twee anderen zijn van 2 Januari, een waarvan ingeleverd is 10.10 a.m., verzonden naar Kimberley 11.26 a.m. en naar Bulawayo 12.36 p.m.; het andere werd ingeleverd 10.14, verzonden naar Kimberley 1.4 p.m. en naar Bulawayo 3.26. Deze telegrammen lever ik in.

Den heer
D. Stephen.
7 Juli, 1896.

2962. Het eene gedateerd 2 Januari, ingeleverd 10.10 a.m., is het eenige dat wij nog niet gehad hebben en luidt: “Gerucht uit Johannesburg dat Jameson gevochten en overwonnen heeft. Ik geloof dat hij nu veilig is bij zijne vrienden in Johannesburg. Gij kunt zeker ervan zijn dat niemand die hem kent hem zal verlaten, zelfs met vijftig proklamaties tegen hem?”—Ja.

2963. Gij werdt ook verzocht telegrammen te zoeken van “Unbegangen,” Kaapstad, of Rondebosch aan Jameson, Pitsani of Mafeking, tusschen 27 en 29 December?—Geen spoor van zulke telegrammen is gevonden.

2964. *De heer Schreiner.*] Is er geen spoor van een telegram van “Unbegangen” omstreeks dien tijd?—Nee de naam is in de Kaapstad volstrekt niet geregistreerd.

2965. Is het cijfer geregistreerd waarin Beit en Phillips telegrafeerden?—Nee, dat zou in de Transvaal geregistreerd zijn.

Maandag, 13 Juli, 1896.

TEGENWOORDIG :

De PROCUREUR-GENERAAL (Voorzitter).

De heer Merriman,		De heer Du Toit,
„ Fuller,		„ Jones,
„ Innes,		„ Schreiner.

De heer D. Stephen, ondervraagd.

Den heer *D. Stephen.* 2966. *Voorzitter.*] Gij zijt gedagvaard alle telegrammen te produceeren van C. Leonard, of cijfernaam, Kaapstad, 13 Juli, 1896. aan Kol. Rhodes, Farrar, Phillips, Hammond, of cijfernamen, Johannesburg, tusschen 28 en 31 December?—Er zijn zulke telegrammen niet.

2967. *De heer Schreiner.*] Hebt gij een geregistreerd cijfernaam voor Leonard?—Neen, hier is er geen geregistreerd.

2968. Hebt gij onderzoek gedaan naar “Zampilio”?—Neen, die namen zijn, geloof ik, in de Transvaal geregistreerd.

2969. Hebt gij onderzoek gedaan naar “Zampilio”?—Neen.

2970. “Zampilio” is Leonard?—Alle telegrammen aan de namen door u genoemd zijn te voorschijn gehaald en als “Zampilio” er onder was, zou mijn aandacht erop gevestigd zijn. Noch Hammond noch Farrar heeft een geregistreerd adres in de Kaapstad.

2971. Maar telegrammen van de Kaapstad konden in eenigen naam gezonden worden?—Ja.

2972. Is er misschien een kleine fout begaan in het onderzoek naar “Zampilio”?—Ik geloof het niet, maar het kan binnen vijf minuten ontdekt worden. Gelijk ik zeide al de telegrammen aan die namen zouden te voorschijn gebracht zijn en als er een was van “Zampilio” zou het gevonden zijn.

2973. *Voorzitter.* | Gij werdt ook verzocht telegrammen te produceeren van Kol. Rhodes aan Dr. Harris, Kaapstad, tusschen 21 en 23 December in antwoord op No. 65 van Bijlage A?—Ik kan geen telegram produceeren in antwoord op No. 65. No. 64 werd op denzelfden dag verzonden, den 21sten.

Den heer
D. Stephen.
13 Juli, 1896.